

مرور حوزه‌ای، حلقه گم شده مطالعات مروری: نامه به سردبیر Scoping review, missing loop in chain of review articles: Letter to the Editor

سردبیر محترم

برای انجام مطالعات Scoping گزارش می‌شود:

برای بررسی وسعت، دامنه و ماهیت فعالیت‌های تحقیقاتی: این نوع مطالعه گرچه سریع بوده و ممکن است یافته‌های تحقیق را با جزئیات کامل توصیف نکند، اما یک روش مفید برای توضیح کلی از زمینه‌های مطالعه است که فهم آنها دشوار است.^۱

برای تعیین ارزش انجام یک مرور کامل سیستماتیک: در این موارد توصیفی مقدماتی از موضوعات غیرواضح می‌تواند انجام شود تا مشخص گردد آیا انجام یک مرور کامل سیستماتیک امکان‌پذیر است یا خیر و به‌طور کلی هزینه‌های بالقوه انجام یک بررسی کامل سیستماتیک چه میزان می‌تواند باشد؟^۲ به‌منظور خلاصه کردن و انتشار یافته‌های تحقیق: این مطالعه می‌تواند با جزئیات بیشتر یافته‌ها و دامنه تحقیقات در حوزه‌های خاص و موردنظر محققین را تشریح کند، بدین ترتیب مکانیزمی برای جمع‌بندی و انتشار یافته‌های تحقیق فراهم می‌گردد و این اطلاعات به‌صورت صحیح، کوتاه و موثر در اختیار سیاست‌گذاران و دست‌اندرکاران سلامت قرار می‌گیرد.^۳

شناسایی شکاف‌های تحقیق در متون و ارزیابی آنها: این نوع مطالعه با ترسیم نتیجه‌گیری از مرور متون بررسی شده، وضعیت کلی انجام تحقیق و روند انتشار را یک قدم فراتر می‌برد و به‌طور خاص برای شناسایی شکاف‌های موجود در مفاهیم طراحی شده است.^۴

با توجه به آنچه گفته شد، لازم است تا پژوهشگران ایرانی به‌ویژه محققینی که در زمینه مطالعات مروری فعالیت می‌کنند، توجه به این مطالعه را نیز در دستور کار خود قرار دهند و از مزایای آن که در مطالعات مرور سیستماتیک قابل استفاده نیست، بهره‌مند شوند.

رستم جلالی، مسعود محمدی*

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

* نویسنده مسئول: کرمانشاه، میدان ایثار، دانشکده پرستاری و مامایی.

تلفن: ۰۸۳-۳۸۱۶۲۶۳۷

Rostam Jalali Ph.D., Masoud Mohammadi Ph.D.*
Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

*Corresponding author: Isar Square, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah, Iran. Tel: +98-83-38162537
E-mail: Masoud.mohammadi1989@yahoo.com

مطالعات مروری نقلی و مرور سیستماتیک روند رو به رشدی را در کشور به خود اختصاص داده‌اند، اما بخشی که در این مطالعات مورد غفلت واقع شده است این است که آیا اصلاً لازم است مرور سیستماتیک انجام شود؟ و آیا اصلاً در مروری بر متون می‌توان به اطلاعات لازم دست پیدا کرد یا خیر؟ مرور نقشه‌ای (حوزه‌ای) یا Scoping review برای پاسخ به سوالات بالا می‌تواند مدنظر قرار گیرد.

Scoping review یا مرور حوزه‌ای نوع دیگری از مطالعات مروری است که نسبت به سایر مطالعات مروری سیستماتیک و متاآنالیز تأکید بسیار کمتری بر روی آن صورت گرفته و این تأکید کمتر نه به‌خاطر اهمیت کم آن بلکه به‌خاطر عدم آشنایی محققین درباره این نوع مطالعات بوده است. برای تعریف این مطالعه مروری، اولین نکته بررسی تفاوت این مطالعه با مطالعات مرور سیستماتیک است. مطالعات مرور سیستماتیک معمولاً روی یک سؤال تعریف شده متمرکز می‌شوند و براساس آن سؤال مطالعات مناسب شناسایی و جستجو می‌شوند، این نوع مطالعه روندی مستقیم و خطی را می‌پیماید درحالی‌که یک مطالعه نقشه‌ای (Scoping review) تمایل دارد تا موضوعات گسترده‌تری را در نظر بگیرد که در آن بسیاری از طرح‌های مختلف مطالعاتی قابل اجرا هستند،^۱ به این مفهوم که این نوع مطالعات حول یک موضوع تمام حواشی آن را نیز زیر نظر می‌گیرد. مطالعات مرور سیستماتیک با هدف ارایه پاسخ به سؤالات از طریق طیف به‌نسبت باریکی از مطالعات ارزیابی کیفیت شده، طراحی می‌شوند،^۲ درحالی‌که یک مطالعه نقشه‌ای احتمالاً به‌دنبال پرداختن به سؤالات تحقیقاتی بسیار خاص نیست و در نتیجه شامل ارزیابی کیفیت مطالعات جستجو شده نمی‌باشد، در بررسی این تفاوت می‌توان گفت ارزیابی کیفیت مطالعات باعث از دست رفتن اطلاعات مفیدی خواهد شد که در ارزیابی، دارای کیفیت ضعیف بوده‌اند.^۳

مطالعه حوزه‌ای چیست؟ این مطالعات ممکن است با هدف ترسیم سریع مفاهیم کلیدی در یک حوزه تحقیقی و یا به‌عنوان یک پروژه مستقل انجام شود، به‌خصوص در مواردی که محقق با یک مفهوم پیچیده مواجه است که تا پیش از این بررسی اطلاعات جامعی در مورد آن وجود داشته است و این مطالعه باعث روشن‌تر و واضح‌تر شدن آن موضوع می‌شود.^۴ حداقل چهار دلیل رایج

References

---

1. Munn Z, Peters MD, Stern C, Tufanaru C, McArthur A, Aromataris E. Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Med Res Methodol* 2018;18(1):143.
2. Levac D, Colquhoun H, O'Brien KK. Scoping studies: advancing the methodology. *Implement Sci* 2010;5:69.
3. Mays N, Roberts E, Popay J. Synthesising research evidence. *Studying the organisation and delivery of health services: Research methods* 2001;220.
4. Arksey H, O'Malley L. Scoping studies: towards a methodological framework. *Int J Soc Res Methodol* 2005;8(1):19-32